

Quan s'obri la porta

Rafael Vilasanjuan, Director d'Anàlisi i Desenvolupament d'ISGlobal

"Vivim en la incertesa d'un confinament que ha d'acabar algun dia, sense saber què haurem de fer quan s'obri la porta."

Durant el batxillerat, un professor em va comentar un dia que si li paguessin per les matemàtiques que no sabia, en comptes de per les que sabia, probablement seria milionari. Una cosa similar ens està passant amb la COVID19. Mentre s'avança en ciència i la medicina lliura la batalla a les trinxeres, la informació de què disposem és molta i no tota bona, però per sortir del pou en què ens ha ficat aquest virus, la que no disposem és probablement la més necessària.

Sabem que el virus afecta amb més incidència les persones immunodeprimides, especialment la gent gran, però no com discrimina la resta de la població; sabem sobretot que, a falta d'una vacuna, l'epidèmia només s'aconseguiria parar quan arribés a afectar un 60% de la societat, però no sabem si aquesta vacuna estarà disponible abans que una segona onada d'infeccions ens retorni a una nova situació d'alarma abans que acabi l'any. Sabem, sabem, sabem... encara que l'únic que de veritat podem afirmar és que vivim en la incertesa d'un confinament que ha d'acabar algun dia, sense saber què haurem de fer quan s'obri la porta.

El més probable és que aquesta porta no es pugui obrir de cop. Si més no fins que tinguem un tractament disponible, cosa que pot arribar abans que la vacuna. No sortirem com el bestiar de la cleda: la sortida del confinament serà esglaonada, es mantindran moltes de les mesures d'aïllament social i, de ben segur, passarà força temps fins que puguem recuperar activitats amb afluència de públic. Els bars i restaurants hauran d'adaptar els seus espais per assegurar distàncies, i una cosa semblant passarà amb les botigues. És probable que acceptem fins i tot un seguiment a través del mòbil, com ja es fa a Suïssa, que controli si estem o no infectats, i, per tant, també els nostres desplaçaments. La majoria seran mesures passatgeres fins tornar a recuperar la calma. Més enllà d'això, el món, quan sortim, no serà un món diferent, però haurem de començar a construir-lo,

corregint les mancances per les quals hem arribat fins aquí, si no volem que aquesta situació de confinament s'acabi convertint en una cosa habitual.

La crisi de la COVID19 s'ha anat cuinant a foc lent. Sabíem que estava allí. Hi havia signes el suficientment clars. Bill Gates l'havia pronosticat ([conferència TED](#), març 2015) i l'Organisme de Vigilància Global de Emergències (GPBM) va anunciar el passat setembre en el seu [informe anual](#), molt abans que aparegués a la Xina, que el risc d'una pandèmia per virus que acabés amb la vida de milions de persones i enfonsés en un 5% l'economia global era probable. Des que l'any 1979 es va erradicar la verola, la carrera per acabar amb totes les malalties infeccioses, va deixar el món dividit en dos: d'una banda els països amb recursos on no hi havia grans epidèmies, de l'altra, la resta, on la gent mor per malalties infeccioses perfectament tractables. La il·lusió amb prou feines va durar una dècada: la irrupció de VIH primer i, posteriorment, epidèmies com la SARS, la grip aviària o l'Ebola, van ser l'anunci que el mur econòmic que havíem construït no era suficient per garantir la seguretat global. Ni la població, ni com a conseqüència els polítics, no van sentir l'amenaça i no es van prendre les mesures necessàries. Però com el foc del volcà, totes les crisis, per lentes que es presentin, acaben tenint manifestacions abruptes.

"Cada país ha actuat pel seu compte, com si el virus sabés de fronteres i el retorn als estats sobirans es convertís immediatament en barrera."

Ara és tard per pensar que hauríem d'haver actuat d'una altra manera. Tampoc ho haguéssim fet, ja que les prediccions basades en models matemàtics no canvien conductes, i fins que el virus no va arribar a les nostres cases ningú hagués acceptat el confinament. És important que entenguem que el que ens ha passat és culpa de tots, perquè aquesta crisi, ni és l'única ni, malauradament, tampoc l'última que viurà la nostra generació. Per esmentar només un dels grans reptes globals que avisen sense que prenguem les mesures necessàries, el canvi climàtic és una altra gran amenaça anunciada, que no trigarà a tenir manifestacions abruptes. Estem preparats? Com amb la COVID19, el principal fracàs per donar resposta a un repte que afecta tot el món és la manca de mecanismes globals per fer-hi front. Cada país ha actuat pel seu compte, com si el virus sabés de fronteres i el retorn als estats sobirans es convertís immediatament en barrera. No hi ha hagut coordinació, cada país ha pres les seves mesures

sense tenir en compte les del veí, una resposta segmentada que només ha fet més fort el virus i més llarg el seu viatge.

El fracàs de la governança global com a conseqüència d'un món que, més que mai, ha demostrat ser incapaç de fer front als grans riscos de seguretat que ens assetgen, ha estat tan evident que quan s'obri la porta no veurem un món nou, però no podrem perdre temps per començar a construir-lo. No serà immediat. A l'igual que la sortida d'aquest confinament, haurem d'anar fent-ho per passos. Caldram líders capaços d'estirar del carro, però trobarem una societat més conscient d'afrontar canvis en profunditat en la nostra manera de gestionar els recursos globals, en el consum, en la petjada climàtica, el medi ambient, en els moviments de població i en la definició de béns públics globals, com la sanitat o l'oxigen que respirem.

"Quan s'obri la porta no veurem un món nou,
però no podrem perdre temps
per començar a construir-lo."

La Segona Guerra Mundial és un bon precedent. El món que va aconseguir de sobreviure-hi va es convèncer a sí mateix per construir uns mecanismes capaços de frenar interessos econòmics o expansius que ens portessin a una nova guerra global. Ara és a l'inrevés, no és l'ambició econòmica o expansiva la que ha portat la inseguretat, sinó una epidèmia que ha enfonsat l'economia, posant en risc a tothom. Els mecanismes que es van crear en aquell moment per al control del risc, com els acords de Bretton Woods, l'ONU, el Banc Mundial, fins i tot la Unió Europea, han fet possible una globalització fonamentalment econòmica. Ara sabem que ja no pot ser només això, perquè un virus microscòpic és capaç d'enfonsar l'economia i descompondre en peces el puzzle global. Com aleshores, cal un pacte entre països per crear nous mecanismes d'acció internacional, perquè les institucions que es van crear fa gairebé un segle no són les que avui poden donar resposta. No es tracta de crear un govern global -avui per avui una utopia-, però quan sortim hem de tornar a definir una llista dels principals reptes als quals només podem fer front de manera global, i assolir compromisos capaços de donar resposta conjunta i ràpida. O això o tornarem a tancar la porta.